

_____ *hokimligi*
maktabgacha va maktab ta'limi
boshqarmasi

_____ *maktabgacha va*
maktab ta'limi bo'limi tasarrufidagi
___-umumiy o'rta ta'lim maktabi
matematika fani o'qituvchisi
_____ *ning*

20__-20__-o'quv yili uchun
“AJOYIB HISOB” nomli

TO'GARAK
HUJJATLARI

To'garak a'zolari haqida ma'lumot

№	Familiya ismi va sharifi	Tug'ilgan sanasi	Sinfi	Manzili (to'liq)	Ota-onasi (Ismi sharifi)	Telefon (uy yoki mobil)	Izoh
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							
11.							
12.							
13.							
14.							

15.							
16.							
17.							
18.							
19.							
20.							
21.							
22.							
23.							
24.							
25.							
26.							
27.							
28.							
29.							
30.							

O'tkazilgan xona _____

MATEMATIKA FANIDAN

“Ajib hisob” to‘garagi

To‘garakning maqsad va vazifalari

Matematika to‘garagi ishi, uni to‘g‘ri tashkil qilganda va uni o‘tkazish metodikastdan to‘g‘ri foydalanganda, o‘quvchilarda matematikaga qiziqish uyg‘otish va bu qiziqishni rivojlantirish, ularning bilish aktivlari va matematik qobiliyatlarini rivojlantirishga imkon beradi. Mustaqil ishlash ko‘nikmalarini singdiradi, o‘z kuchlariga ishonchni, qiyinchiliklarini mustaqil bartaraf qilish qobiliyatini tarbiyalaydi. Bolalar to‘garak ish jarayonida o‘zlarining matematika jihatidan o‘sganliklarini, yangi bilimlar va malakalar olganliklarini anglab yetishlari katta ahamiyatga ega. Shu boisdan o‘tkaziladigan mustaqil ishlar natijalarini o‘quvchilarning umumiy va individual muvaffaqiyatlarini ta’kidlagan holda to‘la batafsil tahlil qilish kerak.

To‘garakning ba’zi mashg‘ulotlariga o‘quvchilarning ota-onalarini ham taklif qilish mumkin. Matematik savollar va masalalarning turli-tumanligiga qaramay kichik yoshdagi o‘quvchilar bilan o‘tkaziladigan to‘garak mashg‘ulotlari mazmuni quyidagi asosiy talablarga javob berishi kerak:

1. Rejalashtiruvchi material dastur material bilan bog‘lanishga ega. Bunda hisoblash amallari qaralayotgan sinf dasturi talablaridan ortib ketmaydi, hisoblashlar, masalalar yechish, geometrik figuralarni yasashlarga amaliyot bilan nazariya orasidagi bog‘lanishi ta’minlanishi kerak.

2. o‘rganilayotgan masalalar istiqbol maqsadlarga ega bo‘lishi, ya’ni o‘quvchilarni kelajakda o‘rganilishi nazarda tutilgan matematik masalalarni, masalan: to‘plam, funksional bog‘lanish, algebraik simvolika, tenglamalar, grafiklar, ular yordamida arifmetik masalalarni yechish va xokazolarni o‘rganishda tayyorlanish maqsadlariga ega bo‘lishi mumkin.

3. O‘rganiladigan masalalarning mazmuni qaralayotgan yoshdagi bolalarning kuchlari yetadigan, ularda matematikaga muhabbat va uni o‘rganishga qiziqish uyg‘otadigan asosiy ta’lim va tarbiyaviy masalalarni hal qilish imkonini beradigan bo‘lishi kerak.

Qiyinroq misol va masalalar yechish, o‘quvchilar tafakkurini, konkret dan abstraktga o‘tish, zarur umumlashtirishlarini qila olish qobiliyatlarini rivojlantirish va xokazolar to‘garak ishi mazmuniga kiradi. Qiziqarlilik harakteridagi mashqlar, arifmetik fokuslar, «ajoyib» kvadratlar, topishmoqlar, qiziqarli o‘yinlar, she’rlar va xokazolar katta o‘rin oladi, Shu bilan birga materialni qiziqarli bo‘lishi yagona maqsad emas, qaraladigan matematik qoidalar, qonuniyatlar va boshqalarni chuqurroq tushuntirishga imkon beradi.

To‘garak mashg‘ulotlarida o‘qituvchilar suhbatlariga, to‘garak a’zolarining chiqishlariga katta o‘rin ajratiladi, ba’zi nazariy material o‘qituvchilar suhbatlarida bayon qilinadi, qiziqarli matematik masalalar beriladi.

Matematika to‘garagida bir guruh bolalarning ishtirok qilish va ularning qiladigan ishlari faqat to‘garak qatnashchilargina emas, balki sinfdoshlarning hammasi uchun ham katta ahamiyatga egadir.

MMIBDO‘: _____

Matematika fanidan “Ajoyib hisob” to‘garagining taqvim rejasi

№	Mavzu	Soat	Sana	Izoh
1	«Nol»ning ma'nosi nima?	1		
2	Raqamlar nimaga asoslangan?	1		
3	Sonlar ensiklopediyasi	1		
4	Bilasizmi?	1		
5	Kim tez sanaydi?	1		
6	Qo‘zichoqqa yordam bering	1		
7	Xudbin, xasis, saxiy va bag‘ri keng sonlar	1		
8	“Aralashgan” uch vazifa	1		
9	Olmaxon topishmog‘i	1		
10	Tipratikanning siri	1		
11	Arifmetik jumboq	1		
12	Bolalarga yordam bering!	1		
13	She‘riyatga qalaysiz?	1		
14	Tanishing: Buyuk matematik Al-Xorazmiy	1		
15	"Ikkinchi oyoqdan uch"	1		
16	Soat sifrlati va isbot talab qiluvchi haqiqatlar	1		
17	Gramm nima degani?	1		
18	Bitta uchburchakba uchta to‘rtburchak	1		
19	Nyutonning sinovidan o‘ta olasizmi?	1		
20	"+" - ko‘proq, "-" - kamroq	1		
21	Shaxrizod soni	1		
22	Mantiqiy fikrlash payti keldi!	1		
23	Proporsiya va protsent	1		
24	Pulli masalalar	1		
25	Vasiyat qilingan tuyalar	1		
26	Aralash muammolar	1		
27	Sayyoh matematik	1		
28	Notalarni qo‘shish	1		
29	Yuzliklar. O‘nliklar. Birliklar	1		
30	Rasm asosida masala tuzish.	1		
31	“Quvnoq vagonlar” o‘yini.	1		
32	To‘rtburchak	1		
33	Tenglama	1		
34	“Kimga qanaqa” o‘yini	1		
35	Qavsli ifodalar	1		
36	Ko‘paytirish va bo‘lish orasida bo‘g‘lanish	1		
37	0 va 1 soni ishtirokida ko‘paytirish va bo‘lish	1		
38	Yig‘indini songa,sonni yig‘indiga ko‘paytirish	1		

39	Harfli ifodalarni qiymatini topish	1		
40	Ikki xonali sonni ikki xonali songa bo'lish.	1		
41	Qoldiqli bo'lish.	1		
42	Uch va undan ortiq ko'paytuvchilarni ko'paytirish	1		
43	Yuzlik,o'nlik,birliklar.	1		
44	Uzunlik o'lchov birliklar.	1		
45	Sonni 10,100 marta orttirish.	1		
46	Tenglamalar.	1		
47	Burchak va uchburchak turlari	1		
48	Rim raqamlari	1		
49	Massa o'lchov birliklari.	1		
50	O'nlikda va yuzlikdan o'qib qo'shish	1		
51	Vaqt o'lchov birliklari	1		
52	O'nlikdan va yuzlikdan o'qib ayirish	1		
53	Tenglamalar ustida ishlash	1		
54	800:4,490:7 ko'rinishda bo'lish	1		
55	Vaqt birliklari.Raqamli soat.	1		
56	Xonadan o'tmasdan ko'paytirish	1		
57	Yuzliklardan o'tib ko'paytirish.	1		
58	Ko'paytirishni o'rin almashtirish xossalari	1		
59	346:2,352:4 ko'rinishidagi ifodalar	1		
60	216:3 ko'rinishidagi ifodalar	1		
61	276:4 ko'rinishidagi ifodalar	1		
62	Ko'paytirish ,bo'lishni tekshirish	1		
63	Tenglamalar ustida ishlash	1		
64	$A+b,a-b,a*b,a:b$ ifodalarni qiymatini top	1		
65	Kvadrat detsimetr	1		
66	Mantiqiy misollar	1		
67	Mantiqiy mqsalalar	1		
68	O'tilganlarni takrorlash	1		

To'garak rahbari: _____

1-Mashg‘ulot. «Nol»ning ma‘nosi nima?

Darsning maqsadi:

Ta‘limiy: “Nol”ning ma‘nosi haqida tushuncha berinh **FK1:** 0 dan 1000 gacha bo‘lgan nomanfiy butun sonlarni o‘qiy olish, yoza olish, taqqoslay olish, tartibga solish, modellarda tasvirlay olish; **FK2:** o‘rganilgan matematik tushunchalar, faktlar va algoritmlarni o‘quv vaziyatlarda qo‘llay olish va yangi bilimlar hosil qila olish.

Tarbiyaviy: Sonlarni o‘rgatish **Rivojlantiruvchi:**O‘quvchilarni bilim va ko‘nikmalarini rivojlantish.

Arifmetika, matematika, nol, natural, million, milliard, billion, trillion terminlarining lug‘aviy ma‘nolari

Arifmetika — grekcha «arithmos» so‘zidan olingan bo‘lib, son san‘ati, degan ma‘noni bildiradi.

2. «Nol» atamasi lotincha «nullus» so‘zidan kelib chiqqan va o‘zbekcha hech qanday, bo‘sh, degan ma‘nolarni bildiradi.

3. «Natural» atamasi lotincha «naturalis» so‘zidan olingan bo‘lib, o‘zbek tilida haqiqiy yoki tabiiy, degan ma‘noni bildiradi.

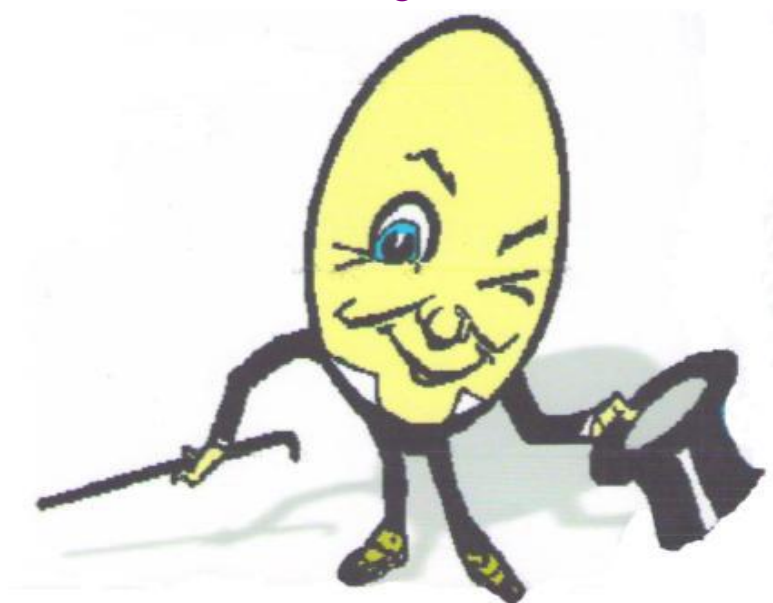
4. «Matematika» atamasi grekcha «mathema» so‘zidan olingan va o‘zbekcha fan, bilim ma‘nosini bildiradi. Buni Pifagor kiritgan.

5 «Million» atamasi fransuzcha «million» so‘zidan olingan bo‘lib, o‘zbek tilida ming marta ming, degan ma‘noni bildiradi.

6. «Milliard» atamasi fransuz tilidagi —milliard|| so‘zidan kelib chiqqan va o‘zbekcha ming million, degan ma‘noni bildiradi.

7.«Billion» atamasi XV asrda kiritilgan.

8.«Trillion» atamasi XV asrda kiritilgan.

Sana: “ ” _____ 20__-yil.Sinflar: ____To‘garak rahbari: _____

2-Mashg‘ulot. Raqamlar nimaga asoslangan?

Darsning maqsadi:

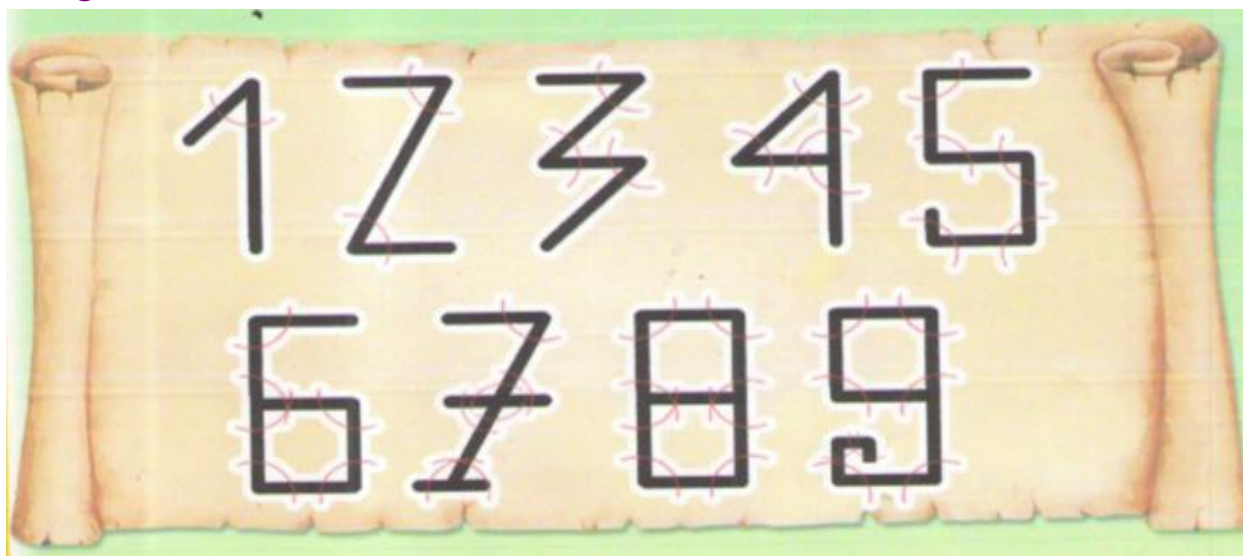
Ta‘limiy: Raqamlar haqida tushuncha berish **FK1:** 0 dan 1000 gacha bo‘lgan nomanfiy butun sonlarni o‘qiy olish, yoza olish, taqqoslay olish, tartibga solish, modellarda tasvirlay olish; **FK2:** o‘rganilgan matematik tushunchalar, faktlar va algoritmlarni o‘quv vaziyatlarda qo‘llay olish va yangi bilimlar hosil qila olish.

Tarbiyaviy: Sonlarni o‘rgatish

Rivojlantiruvchi: O‘quvchilarni bilim va ko‘nikmalarini rivojlantish.

Ulug‘ hind allomalari jahon madaniyatini yuksaltirishga salmoqli hissa qo‘shishgan. Ularning boshqa ishlarini qo‘ya turib, birgina kashfiyoti-keyinchalik boshqa xalqlar uchun "o‘zlariniki" bo‘lib ketgan raqamlarni ixtiro etishgani uchun ham har qancha minnatdor bo‘lsa arziydi.

Zamonlar o‘tishi bilan bu raqamlarning shakli bir muncha o‘zgarib silliqlashgan. Ammo olimlar ularni ixtiro etgan buyuk kishilar qanday mezonga amal qilishlarini aniqlashdi: raqamlar qiymati doim ular shaklidagi burchaklar 16 soniga muvofiq kelar ekan. Masalan, 1 da bitta, 2 da ikkita, 3 da uchta vahokazo burchaklar mavjud bo‘lib, ularning ilk ko‘rinishi quyidagicha bo‘lgan:

1 dan 9 gacha bo‘lgan raqamlarni shunday juftlarga ajratingki, ularning yig‘indisi juft yetishmagan raqamnikidan ikki karra ortiq bo‘lsin.

Burchaksiz raqam-0 dan boshlab barcha raqamlarni shunday juftlab chiqingki, natijada ulardagi burchaklarning yig‘indisi barchasida barobar bo‘lsin.

3-Mashg‘ulot. Sonlar ensiklopediyasi

Darsning maqsadi:

Ta‘limiy: Sonlar ensiklopediyasi haqida tushuncha berish **FK1:** 0 dan 1000 gacha bo‘lgan nomanfiy butun sonlarni o‘qiy olish, yoza olish, taqqoslay olish, tartibga solish, modellarda tasvirlay olish; **FK2:** o‘rganilgan matematik tushunchalar, faktlar va algoritmlarni o‘quv vaziyatlarda qo‘llay olish va yangi bilimlar hosil qila olish.

Tarbiyaviy: Sonlarni o‘rgatish

Rivojlantiruvchi: O‘quvchilarni bilim va ko‘nikmalarini rivojlantish.

1.
Bizn
ing
shior
: 1
kishi
ham
ma
uchu

n, hamma 1 kishi uchun.

2. Har qanday sonni 2 ga ko‘paytirish uni o‘zini-o‘ziga qo‘shish bilan teng demakdir.

3. "3" baho mukofot emas, sadaqa. (Maktab maqoli)

4. Kompas 4 tomonni ko‘rsatadi (ular qaysi tomonlar?)

5. Respublikamizda har yili yetishtirilayotgan paxtani yer yuziga yashayotgan 2 milliard aholiga taqsimlagudek bo‘lsa, keksa-yu go‘dak barchaga bir kilogrammdan (Bir sidra kiyim boshga yetadigan) to‘g‘ri kelardi.

6. Yer shari 6 qit‘adan iborat (Biz qaysi qifada yashaymiz?)

7. 7 O‘lchab bir kes! (Maqol mag‘zini chaqa olasizmi?)

8. Topishmoqni toping:

Bu binoning 8 ta eshigi bor, Har eshik ortida 8 tadan xonasi.

Kirib xonalarin aylansangiz – Ranglari mos, bir oqqa bir qorasi

9. 9 bo‘g‘inli she‘r namunasi:

Vo-diy-lar-ni ya-yov kez-gan-da

Bir a-jib his bor e-di man-da

(Hamid Olimjon)

10. Istagan sonni 10 ga ko‘paytirish uchun uning oxiriga bitta 0 yozish kifoya

11. Futbol jamoasidagi 11 o‘yinchining hammasi ham 11 metrli jarimadan ehtiyot bo‘lishi shart.

4-Mashg‘ulot. Bilasizmi?

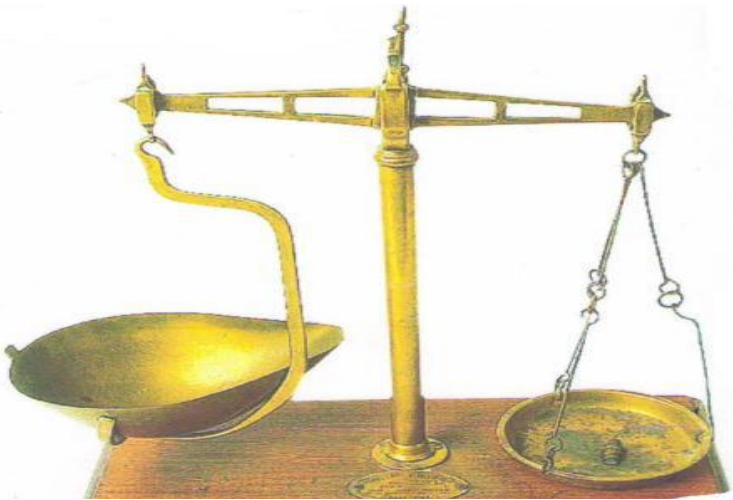
Darsning maqsadi:

Ta‘limiy: Masalalar haqida tushuncha berish **FK1:** 0 dan 1000 gacha bo‘lgan nomanfiy butun sonlarni o‘qiy olish, yoza olish, taqqoslay olish, tartibga solish, modellarda tasvirlay olish; **FK2:** o‘rganilgan matematik tushunchalar, faktlar va algoritmlarni o‘quv vaziyatlarda qo‘llay olish va yangi bilimlar hosil qila olish.

Tarbiyaviy: Masalalar yechishni o‘rgatish

Rivojlantiruvchi: O‘quvchilarni bilim va ko‘nikmalarini rivojlantish.

1. Tuyaqush yer yuzasidagi eng katta qush, uning og‘irligi 90 kg gacha yetadi.
  2. Yer yuzasidagi turli xil xasharotlar turi 800 mingdan ortiq.
  3. Eng novcha odamning bo‘yi 2 m 83 sm, eng past bo‘yli kishi esa 42 sm bo‘lgan.
  4. Xozircha eng og‘ir odamning vazni 404 kg, eng yengil odamning vazni esa 9,5 kg ekanligi aniqlandi.
  5. Bitta asalari 1 kg asal yig‘ishi uchun 300000 metr masofani uchib o‘tishi, 9 million gulga qo‘nishi kerak bo‘lar ekan.
  6. Filolog olimlarning ko‘rsatishicha, yer yuzidagi xalqlar 2796 ga yaqin tilda gaplashadilar (bunga bir necha til ichidagi turli xil shevalar kirmaydi).
  7. Millard minut to‘qqiz asrdan ko‘pdir. Agar eramiz boshidan xisoblashadigan bo‘lsak, 1902 yilda milliardinchi minut o‘tganining guvohi bo‘lamiz.
  8. Milliard marta nafas olish uchun 95 yildan ortiqroq yashash kerak.
  9. 70 yoshgacha kirgan kishi umrining taxminan 23 yili uxlashga, 18 yili esa gapirishga, 6 yili yeyishga, 1,5 yili yuvinishga ketish aniqlandi.
- Og‘zaki viktorinalarda taqdim qilingan xazil masalalaridan foydalanish:
2 va 3 orasiga qanday belgi qo‘yilsa 2 dan katta 3 dan kichik son xosil bo‘ladi? (vergul 2,3).

vab-saytimiz: Zokirjon.com

Hujjat Word variantda beriladi.

Zokirjon Admin bilan

90-530-00-68 nomerga murojaat qilishingiz, shu nomerdagi telegram orqali bog'lanishingiz yoki nza4567 izlab telegramdan yozishingiz so'raladi.

Telegramda murojaatingizga o'z vaqtida javob beriladi

Matematika fanidan boshlang'ich sinf o'quvchilarga 68 soatli to'garakni to'liq holda olish uchun telegramdan yozing.

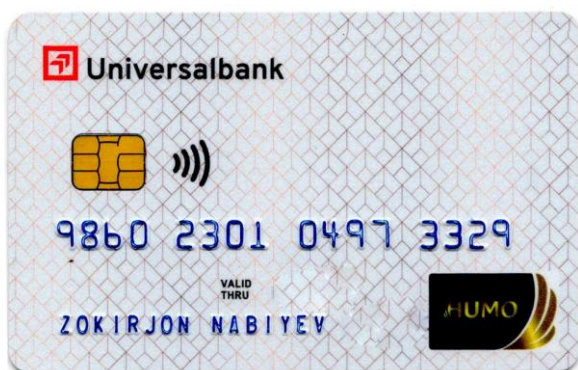
Narxi: 30 ming so'm

Telegram kanalimiz:

@Maktablar_uchun_hujjatlar

To'lov uchun: UZCARD *880*9860230104973329*summa#

Plastik egasi Nabiyev Zokirjon

DIQQAT!!!

Sizga bu **OMONAT** qilib beriladi.

To'liq holda olganingizdan so'ng:

Faqat o'zingiz uchun foydalaning.

Hech kimga bermang hattoki eng yaqin insoningizga ham.

Internet orqali veb-saytlarga joylamang.

Kanal va gruppalarga tarqatmang.

OMONATGA

HIYONAT QILMANG.